

Sodobna arhitektura v Alpah – nov dosje alpMedie

Značilen alpski način gradnje se že od nekdaj ravna po potrebah prebivalcev, po nujnosti preživetja. Kako pa je s sodobno alpsko arhitekturo? Na to vprašanje poskuša na podlagi številnih primerov odgovoriti poročilo v okviru najnovejšega dosjeja alpMedie z naslovom „Sodobna arhitektura v Alpah“.

[Več na strani 1](#)

Pet alpskih občin prejelo nagrado Climate Star 2002

Alpska občina Gornji Grad - prva slovenska občina, ki je bila sprejeta v Zvezo za podnebje - je v okviru natečaja za varstvo podnebja Climate Star 2002 prejela glavno nagrado. Nagrajene so bile še štiri avstrijske občine.

[Več na strani 2](#)

Razgovori v narodnem parku Stelvio/Stilfserjoch – svetovno prvenstvo v smučanju ogroža park

V italijanskem kraju Rabbi v Trentinu se je zaključila tretja serija razgovorov („Colloqui dello Stelvio“), ki so jo organizirale okoljevarstvene organizacije iz treh delov največjega narodnega parka na območju italijanskih Alp. Udeleženci razgovorov so se srečali s predstavniki lokalnih skupnosti in si ogledali uresničene projekte, katerih cilj je bil spodbujanje trajnostnega turizma.

[Več na strani 3](#)

Sodobna arhitektura v Alpah – nov dosje alpMedie

Značilen alpski način gradnje se že od nekdaj ravna po potrebah prebivalcev, po nujnosti preživetja. Kako pa je s sodobno alpsko arhitekturo? Na to vprašanje poskuša na podlagi številnih primerov odgovoriti poročilo v okviru najnovejšega dosjeja alpMedie z naslovom „Sodobna arhitektura v Alpah“.

Gre za arhitekturno smer, ki jo narekujejo omejitve in posebnosti pokrajinskih območij. Stare stavbe, ki veljajo danes za značilne, tradicionalne, niso rezultat odločitev ljudi, temveč posledica življenjske nujnosti. Različna naselja, hiše, hlevi, verski objekti in dopolnilne stavbe torej niso bili zgrajeni skladno s posebnimi arhitekturnimi stilnimi smermi kakor tudi ne na podlagi osebnih predstav, temveč je bilo treba pri njihovi graditvi slediti zavezujočim kriterijem in se opirati na nujno potrebno ravnotežje.

Osnovni dokument v okviru dosjeja o sodobni arhitekturi v Alpah z vrsto primerov iz Švice, Italije in Francije ponazarja, kako je arhitektom pri gradnji šolskih objektov in sanaciji celotnih vaških naselij uspelo združiti kmečko tradicijo s sodobno, novo interpretacijo. Številni od predstavljenih projektov so tudi prejeli mednarodno arhitekturno nagrado združenja „Sexten Kultur“.

Tako kot pri drugih doslej obravnavanih tematskih sklopih, kot npr. podnebne spremembe, vetrna energije in vodna energije, osnovni dokument tudi tokrat dopolnjujejo navedbe številnih publikacij, spletnih povezav in prireditev. Več na:

http://www.alpmedia.net/d/index3.html?dossier_detail.asp?DossierID=5&Sprache=5|2|navi.asp?2|1 (sl)

Vsebina

Sodobna arhitektura v Alpah – nov dosje alpMedie [1](#)

Pet alpskih občin prejelo nagrado Climate Star 2002 [2](#)

Novi projekti bodo zagotavljali informacije o Alpah [2](#)

Ustanovljena je Tranzitna pobuda Južne Tirolske..... [2](#)

Žičnice v Švici: pogojno financiranje..... [2](#)

Razgovori v narodnem parku Stelvio/Stilfserjoch – svetovno prvenstvo v smučanju ogroža park..... [3](#)

Zasnova za razvoj Alpskega Rena dobiva konkretne oblike [3](#)

Bodo raznovrstnejši in mirnejši gozdovi rešili divjega petelina v Švici? .. [3](#)

Italija: razpisana nagrada za trajnostni razvoj gorskih območij..... [3](#)

O tem in onem [4](#)

Prireditve [4](#)

Pet alpskih občin prejelo nagrado Climate Star 2002

Alpska občina Gornji Grad - prva slovenska občina, ki je bila sprejeta v Zvezo za podnebje - je v okviru natečaja za varstvo podnebja Climate Star 2002 prejela glavno nagrado. Nagrajene so bile še štiri avstrijske občine.

V Gornjem Gradu so uvedli sistem energetske oskrbe domačega kraja v obliki daljinskega ogrevanja na lesno biomaso in pri tem so zelo uspešni. V občini je kar 86 % stavb priključenih na sistem daljinskega ogrevanja, kakovost zraka se je na območju te turistične regije občutno izboljšala, emisije toplogrednih plinov pa so se zmanjšale tudi do 40 % CO₂.

Na prvem evropskem natečaju za akcije, namenjene zaščiti podnebja na lokalni ravni, je sodelovalo 141 kandidat iz 16 evropskih držav, izmed katerih je mednarodna strokovna žirija v okviru Climate Star izbrala 19 projektov.

Predloženi projekti so se lotili različnih področij: energije, prometa, rabe zemljišč ter sodelovanja med severom in jugom. Zlasti močno zastopan je bil energetski sektor, saj predvsem manjše občine ravno v obnovljivih virih energije vidijo svoje ključno področje delovanja: dve tretjini predloženih projektov se tako posvečata prav tem vprašanjem. Pri projektih predstavljajo druga pomembna področja delovanje lokalnih skupnosti, mobilnost, urbani razvoj in raba prostora. Izkazalo se je, da mesta in manjše občine razvojno načrtovanje na področju prometa izkoriščajo zlasti za varstvo podnebja in trajnostni urbani razvoj.

Vir in nadaljnje informacije o projektih na spletni strani Zveze za podnebje: <http://www.klimabuendnis.org> (de/en)

Toplana na osnovi lesne biomase v občini Gornji Grad (desno)

© Slovenski e-Forum Društvo za energetske ekonomiko in ekologijo

Novi projekti bodo zagotavljali informacije o Alpah

Mednarodni znanstveni odbor za raziskovanje Alp (ISCAR) pripravlja dva projekta: Alpski atlas (AlpenAtlas) in podatkovno bazo CODALP, ki bosta omogočila lažji dostop do informacij o Alpah. Sodelovanje se bo na raziskovalnem področju med alpskimi državami in inštitucijami Alpske konvencije tako še okrepilo in hkrati tudi poenostavilo.

Alpski atlas bo vseboval vse podatke, ki so pomembni pri uveljavljanju trajnostnega razvoja celotnega območja Alp. Predstavljal naj bi tudi osnovo za pobudo Svetovnega sklada za varstvo narave (WWF) o izdelavi strategije za razvoj in ohranitev biotske raznovrstnosti za območje Alp. Podatkovna baza CODALP (Common Data Base on Alpine Research Projects) pa bo zbir informacij o raziskovalnih projektih na območju Alp. ISCAR želi oba projekta izpeljati v sodelovanju s Sistemom za opazovanje in informiranje Alp (SOIA) in Stalnim sekretariatom Alpske konvencije.

Vir: ISCAR z dne 19. 11. 2002

Ustanovljena je Tranzitna pobuda Južne Tirolske

Pred kratkim so v Payrdorfu v Italiji ustanovili Tranzitno pobudo za Južno Tirolsko. Ta si ob sodelovanju vseh interesnih skupin prizadeva najti ustrezne rešitve za zmanjšanje obremenitev okolja na Južnem Tirolskem, ki jih s škodljivimi snovmi in hrupom povzroča promet. Društvo je osnove svojega delovanja predstavilo v t.i. Payrsdorfskem manifestu.

Na poselitvenih območjih na Južnem Tirolskem vedno znova beležijo prekoračitve mejnih vrednosti obremenitev s škodljivimi snovmi in hrupom, ki negativno vplivajo na zdravje ljudi in okolje. Glavni povzročitelj je zlasti promet težkih tovornih vozil. Predstavniki Tranzitne pobude za Južno Tirolsko se bojijo, da kljub izgradnji Brennerskega baznega predora ne bo prišlo do preusmeritve prometa s ceste na železnico.

Tranzitno pobudo lahko razumemo kot nekakšen skupen cilj različnih interesnih skupin in prizadetega prebivalstva, saj zagovarja njihove interese. V široko zasnovani razpravi želijo predstavniki pobude predlagati in izpeljati konkretne ukrepe ter podpreti srednje- in dolgoročne alternativne rešitve.

Vir: Transitinitiative Südtirol – Südtirol z dne 4. 12. 2002. Kontaktna oseba: Markus Lobig markus@lobis.it.

Žičnice v Švici: pogojno financiranje

Švicarski državni sekretariat za gospodarstvo (SECO) je 13. novembra napovedal ustavitev finančne podpore žičnicam, dokler kantoni ne bodo pripravili splošne strategije za razvoj tega področja. Kot je prepričan SECO, je namreč preveliko tveganje, da bi 85 milijonov frankov, kolikor predvideva finančna pomoč za žičnice do leta 2006, izplačali, ne da bi bila tem pripravljena strateška analiza te gospodarske panoge.

Vira : Le Nouvelliste z dne 29. 11. 2002, l'Hebdo z dne 28. 11. 2002

Razgovori v narodnem parku Stelvio/Stilfserjoch – svetovno prvenstvo v smučanju ogroža park

V italijanskem kraju Rabbi v Trentinu se je zaključila tretja serija razgovorov ("Colloqui dello Stelvio"), ki so jo organizirale okoljevarstvene organizacije iz treh delov največjega narodnega parka na območju italijanskih Alp. Udeleženci razgovorov so se srečali s predstavniki lokalnih skupnosti in si ogledali uresničene projekte, katerih cilj je bil spodbujanje trajnostnega turizma.

Letos je bila osrednja tema razgovorov posvečena izdelavi nove razvojne zasnove parka, od katerega se pričakuje, da bo pomembno prispevala k uskladitvi sistema upravljanja narodnega parka. Park danes upravljajo trije različni gremiji. Veliko zanimanje pa so udeleženci pokazali za parke Visoke Ture, Bellunski Dolomiti in sosednji park Adamello Brenta.

Največ pozornosti pa so vendarle namenili dolinam v lombardijskem delu parka, kjer se bo leta 2005 odvijalo svetovno prvenstvo v smučanju. Obstaja namreč velika bojazn, kaj bo v prihodnje, saj se zdi, da Lombardije ne skrbijo kaj dosti posledice, ki jih bo ta športni dogodek imel na naravno okolje in človeka. V dolini Valle dell'Alpe je npr. predvidena gradnja novih objektov na širokem, visokoležečem pobočju, ki je doslej še ohranil svojo nedotaknjeno podobo. Več o tem na spletni strani: <http://www.legambiente.org> (it).

Zasnova za razvoj Alpskega Rena dobiva konkretne oblike

V dveh letih naj bi bila pripravljena prva dolgoročna in interdisciplinarna zasnova za razvoj Alpskega Rena, katere najvišji cilj je povezati ekologijo in ukrepe zaščite pred visokimi vodami. Vodja projekta Klaus Michor v zvezi s tem zagotavlja: „Naša zasnova nikakor ne bo obtičala v predalu, saj načrtujemo konkretne ukrepe.“

Skupino, odgovorno za planiranje, sestavljajo strokovnjaki z vseh področij, ki jih zadeva ta problematika – med drugimi so to strokovnjaki za regulacijo vodotokov, vodno ekologijo, rabo energije, prostorsko planiranje, ki prihajajo iz vseh štirih držav, skozi katere teče Alpski Ren (Avstrije, Lihtenštajna; Nemčije in Švice). V dejavnosti za izdelavo razvojne zasnove so vključene tudi občine, okoljske organizacije in druge prizadete skupine, kot so npr. kmetje in ribiči. Zasnova je izredno pomembna zaradi poplav kot ekstremnih naravnih dogodkov, ki so vedno pogostejši. Pričakovati je, da bo prišlo do težav zaradi omejenega obsega naravnega prostora, ki bi ga potreboval Alpski Ren. Do srede 2003 bo opravljena najprej analiza dejanskega stanja, nato bo do konca prihodnjega leta izdelan še vzorčni model ter do konca leta 2004 še podroben načrt ukrepov. Naročnika projekta sta Mednarodna vladna komisija za Alpski Ren (IRKA) ter Mednarodna regulacija Rena (IRR).

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.alpenrhein.net> (de)

Bodo raznovrstnejši in mirnejši gozdovi rešili divjega petelina v Švici?

Divji petelin je tista živalska vrsta, ki jo na območju Srednje Evrope prištevamo k ogroženi favni, krivdo za to pa moramo iskati v preveliki zaraščenosti gozdnih površin in prepogostem motenju te živali. Da bi lahko dolgoročno zagotovili preživetje divjega petelina v Švici, je Zvezni urad za okolje, gozd in krajino (BUWAL) v sodelovanju s kantoni pričel izvajati skupen akcijski načrt.

Ohraniti bo treba svetlejše in mimejše gozodove ali jih na novo ustvariti. Cilj projekta je podvojitev sedanjega števila populacije divjega petelina v naslednjih dveh desetletjih. Divji petelin pa je hkrati tudi indikator zdravega ekološkega ravnovesja v gozdovih kot tudi velike biotske raznovrstnosti.

Vir in nadaljnje informacije: na spletnem naslovu BUWAL 29. 11. 2002 <http://www.umwelt-schweiz.ch> (de/fr)

Divji petelin (*Tetrao urogallus*)

© Eidgenössische Forschungsanstalt WSL

Italija: razpisana nagrada za trajnostni razvoj gorskih območij

Izobraževalni in študijski center FORMEZ in Nacionalno združenje občin, gorskih skupnosti in društev (Unione Nazionale Comuni Comunità Enti Montani - UNCEM) sta v sodelovanju s koordinacijskim uradom za razvoj lokalne agende 21 v Italiji razpisala nagrado za trajnostni razvoj gorskih območij.

Cilj nagrade je ovrednotiti trajnostni razvoj ter ga podpreti in širiti, ravno tako pa tudi spodbujati komunikacijo in izmenjavo informacij med lokalnimi upravami, gorskimi skupnostmi, občinami in upravami parkov. Za nagrado se lahko potegujejo vse teritorialne skupnosti, ki so uresničile vsaj eno fazo procesa izvajanja lokalne agende 21 ali katerega od drugih projektov, pri katerih je cilj spodbujanje trajnostnega razvoja na lokalni ravni z rezultati, ki jih je mogoče ovrednotiti. Zadnji rok za predložitev kandidature je 31. januar 2003. Dokumente v zvezi z razpisom nagrade in opisom natečaja ter vso drugo potrebno dokumentacijo za prijavo projekta si lahko presnamete z naslednje spletne strani <http://sviluppolocale.formez.it/centro-nord/> (it).

O tem in onem

Svet EU razpravljaj o rešitvah za alpski tranzitni promet

5. in 6. decembra 2002 je v Bruslju zasedal Svet Evropske unije in poskušal najti ustrezno splošno rešitev za alpski tranzitni promet. Enotno stališče naj bi bilo doseženo zlasti prek avstrijske tranzitne pogodbe, katere veljavnost se bo iztekla konec prihodnjega leta 2003. Doslej se namreč avstrijska stran s predlogi danskega predsedstva ni strinjala. Problem izhaja zlasti iz dejstva, da je zelo težko med seboj združiti tako različne interese, kot so okoljski interesi, varnost v predorih, pravica do prostega pretoka blaga in razvoj omrežij v cestnem in železniškem prevoznem sektorju.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://ue.eu.int/cal/en/index.htm> (en)

Ledenik v rastlinjaku: nova razstava ob jubileju Družbe za ekološko raziskovanje

Najnovejša pridobitev v vrsti razstav, ki jih pripravlja Družba za ekološko raziskovanje (Gesellschaft für ökologische Forschung), je razstava Lednik v rastlinjaku. Primerjave starih posnetkov ledenikov ponazarjajo proces izginjanja ledenikov, za kar moramo razloge iskati v podnebnih spremembah. Fotografije spremljajo praktični in preprosti nasveti, kako varčevati z energijo. Razstava je na ogled v Berlinu do 14. januarja. Družba za ekološko raziskovanje se že dobrega četrto stoletja kritično sooča s škodljivimi posledicami, ki jih imajo industrijska družba in njene tehnologije na okolje. Ključno področje njenega delovanja so razstave „Krasni novi alpski svet“, „Lepšega gozda ni“, „Avto kot alpska mora“, „Zeleno pomorjeno“ in „Biti ali ne biti“, ki opozarjajo, pa tudi nakazujejo možne poti iz zaskrbljujočega položaja. Viri in nadaljnje informacije na spletnih naslovih: <http://www.aktion-klimaschutz.de> (de) ter <http://www.gletscherarchiv.de> (de)

Alpentone – projekt za kulturo in turizem

Center za alpsko ekologijo (Centro di Ecologia Alpina - CEALP) v italijanskem Trentu bo s projektom „Alpentone“ kandidiral v okviru druge faze projekta Evropske unije INTERREG IIIB za območje Alp. Cilj pobude je povezati prebivalstvo - zlasti mlade ljudi, ki živijo na območju Alp - z gorskim svetom ter ublažiti odseljevanje in dnevno delovno migracijo. Izhajajoč iz interdisciplinarne zasnove je problematika obravnavana z vidika kulture, izobraževanja in turizma. Med cilji programa so festival etnične glasbe, srečanje etničnih in jezikovnih manjšin, program magistrskega študija trajnostnega turizma in nove trajnostne turistične pobude.

Za nadaljnje informacije se obrnite na gospoda Adriana Strapazzonija (strapazzon@cealp.it, <http://www.cealp.it>) (it/en).

Nagrada za diplomsko delo o cestninah na območju Alp

Avstrijska raziskovalna družba za ceste in promet je dipl. inž. Stefanu Troyerju podelila nagrado za diplomsko delo z naslovom „Učinki porazdelitve cestnin na območju Alp“. Avtor obravnava v svojem delu učinke, do katerih pride pri spremenjenih stroških infrastrukture ceste kot nosilca prometa, in raziskuje cestnine za osebna in tovorna vozila, ki v primeru manjkajoče pripravljenosti udeleženih držav za sodelovanje maksimirajo prihodke iz cestnine na najpomembnejših alpskih prehodih. Raziskave temeljijo na prometnih razmerah v letu 1998, ko transevropska prometna mreža še ni občutila negativnih posledic zaradi požarov v Montblanškem in Turskem predoru.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu <http://www.bmvit.gv.at> (de) v rubriki: „Service/Veranstaltungen/Verkehr/Veranstaltungsrückblick“

Načrtovana izgradnja ceste skozi naravni rezervat na Dachsteinski planoti

Sodelavec gorske straže Bad Aussee je avstrijsko predstavništvo Svetovnega sklada za varstvo narave WWF opozoril na svoje odkritje: sredi naravovarstvenega območja na planoti Steirisches Dachsteinplateau naj bi zgradili novo cesto za tranzitni prevoz – ustrezna trasa je že zakoličena. Posledica tega bi bilo nepopravljivo izginotje izredno občutljivih habitatov ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Da bi v okviru kampanje „Skupaj zavarujmo alpsko bogastvo“ lahko sploh kaj dosegli proti uresničitvi cestnih in smučarskih projektov, je WWF pozval prebivalce, naj ga seznajajo z morebitnimi drugimi „projekti“ te vrste. Vir: WWF Avstrija z dne 28. 11. 2002. Hotline: 0043 1/48817-288

Prireditve

Konferenca: **„Olimpijska gorska prizorišča - Torino 2006: novi razvojni izzivi“**. Susa (Italija), 6. 12. 2002. Organizator: Agenzia Turistica Locale Montagnedoc. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.montagna.org/news/index.asp?catID=&news=1256&tipo=> (it)

Informativna prireditve: **„Čistilne akcije v gorskih območjih“**. Chambéry (Francija), 12. 12. 2002. Organizator: Mountain Wilderness, Falchen Kangri, Daulagiri. Kontaktni naslov: djonglez@hotmail.com

Informativni tečaj za upravitelje planinskih koč o okoljskem izobraževanju: „Ozri se okrog sebe!“ in „Upravitelj kot vzgojitelj“. Passo Pordoi (Italija), 14. in 15. 12. 2002. Organizirajo: Osservatorio Tecnico per l'Ambiente, Commissione Centrale Tutela Ambiente Montano, Commissione Centrale Rifugi del Club Alpino Italiano. Več informacij in prijava na spletnem naslovu: <http://www.montagna.org/news/index.asp?catID=&news=1213&tipo> (it)